

จากการศึกษาพบว่าผู้ป่วยเบาหวานส่วนใหญ่เสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อน ซึ่งสาเหตุเกิดจากการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ไม่ดี คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาโดยการหาวิถีที่จะทำให้ผู้ป่วยเบาหวานสามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ เพื่อลดการเกิดภาวะแทรกซ้อน จึงได้ทำการศึกษารูปแบบบริการ ร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน สถานีอนามัยตำบลหัวทุ่ง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มเปรียบเทียบ 30 คน โดยผู้ป่วยเบาหวานทั้งสองกลุ่ม เป็นผู้ป่วยที่รับบริการตรวจรักษาโรคที่คลินิกเบาหวาน สถานีอนามัยตำบลหัวทุ่ง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ในกลุ่มทดลองจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มจำนวน 3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้ระยะเวลาห่างกัน 4 สัปดาห์ โดยในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว จะมีกลุ่มเพื่อนผู้ป่วยที่ป่วยเป็นโรคเบาหวานด้วยกัน ซึ่งสามารถควบคุมระดับน้ำตาล ในเลือดได้ดี เป็นผู้ทำหน้าที่ให้แรงสนับสนุนทางสังคม สำหรับการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง ดำเนินการ โดย 1) ใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเบาหวาน และภาวะแทรกซ้อน 2) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเบาหวาน พฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และ 3) การตรวจวัดระดับน้ำตาลในเลือด หลังการอดอาหาร การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบมีคุณลักษณะทางประชากร สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมคล้ายกัน และมีความรู้เรื่องโรคเบาหวานและภาวะแทรกซ้อน พฤติกรรมการปฏิบัติตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเบาหวาน ค่าระดับน้ำตาลในเลือดหลังการอดอาหาร ช่วงก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่ภายหลังการใช้รูปแบบบริการ ร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคม พบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องโรคเบาหวาน และภาวะแทรกซ้อน พฤติกรรมการปฏิบัติตัว ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคเบาหวาน มากกว่า กลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.001$) และมีค่าระดับน้ำตาลในเลือด หลังการอดอาหารลดลงกว่า ก่อนการทดลอง และลดลงมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.001$)

โดยสรุป การใช้รูปแบบบริการร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคม มีผลทำให้ผู้ป่วยเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน มีความรู้เรื่องโรคเบาหวาน และภาวะแทรกซ้อนเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อโรคเบาหวาน มีพฤติกรรมการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดดีขึ้น สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดีขึ้น ซึ่งช่วยให้ผู้ป่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ได้ จึงควรสนับสนุนให้มีการนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้กับผู้ป่วยเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลินในสถานีอนามัยอื่นต่อไป

The fact findings from the study found that many diabetes mellitus patients died from complication causing from poor controlled of blood sugar level. According to above reason, the researchers are interested in finding strategies for good control of blood sugar level, with the purpose of decreasing complications. This research aimed to investigate the modification of service system integrated with social support for fasting blood sugar control in non-insulin dependent diabetes mellitus (DM) patients of Huatung Health Center, Khonkhean Province. There were 60 subjects selected by the simple random sampling technique and they were assigned to a 30 experiment groups and a 30 comparison group. Both groups were patients of diabetes clinic in Huatung Health Center. In the experiment group, three times activity program had been conducted, once every 4 weeks. Social support by friends had been performed throughout the experiment. The investigation on knowledge about DM and their complications, attitude toward DM and behavior for control blood sugar were collected using questionnaires. Also, fasting blood sugar level was measured. Data were collected before and after using the program in both groups. The collected data were analyzed by a mean, a standard deviation, and the t-test was employed for testing hypotheses.

Results showed that there were no significant differences between both groups in terms of demographic and socio-economic characteristics, knowledge, attitude, behavior and fasting blood sugar level. However, the experiment group showed gains in knowledge about diabetes, behaviors, and opinions about diabetes from before the experiment ($p = 0.001$); and showed more knowledge, behaviors and opinions than did the comparison group ($p = 0.001$). The experiment group also indicated lower fasting blood sugar level than before the treatment and significantly lower than that of the comparison group ($p = 0.001$).

In conclusion, the modification of service system integrated with social support was effective in controlling the blood sugar level, the symptom and alleviated risk associated with DM complication. This program for non - insulin diabetes mellitus patients should be implemented in the other Health Center in the future.